

הנודר מן המבושל

פרק ששי נדרים

עין משפט גד מצוה

הנודר מן המבושל מותר כללי וצנעוק. מבושל מבושל כראוי (ב) : שוק. מבושל יותר מדאי: קונם הצביל שאינו טועם. כל תצביל צמשת: מעשה קדרה דך. שיש זה רוטב: אכל לא צנעה. כגון דייסא: טורמוטא הרמוטה מפרש בגמ' (א) : רחסא. דבר הרומח כגון רוטב וכל דדמי ליה: הוירד לקדרה. דמשמע זין וזון זין רומח: אסור כלל המצבילין. זין רך זין עצה: גמ' ר' יאשיה אומר. כללי וצנעוק דמתקרי ינמי מבושל: הלך אחר לשון בני אדם. דאין דרכם לקרות לללי מבושל: והא מצביל נדר. דמשמע זין רך זין עצה: האי טהא. דמתניתין ללא קרי לעצה מצביל: כלל מידי דמתאכלא זיה ריפתא. דלמפתין זו את הפת קרי מצביל: והא טהא. צניחותא: כהיטריות רכות. דילועין רכות שהולין אוכלין בהן פיתן: איני מי אוכלין החולין מהן: חוץ קרא דמחיא. דלעת מונחת שם שהיה אוכל ממנה: לוליא דקרא כנסא. מוכי של דלעת יפה לאכול עם המרדין: לוליא דמיתא צבותא: ודבר זה אסור לאומרו כפני עם הארץ. משום דדבר מעולה הוא לרפואה ואסור לומר להם שום דבר שיהו ממנו. ואית דאמרי ללא ליכלו טובא וליפקדו כימנא: חולין רצנן. שעוסקין צבורה ואינם נהנים מן העולם וצאים לידי חולי:

תורה אור השלם

1. וירבילו הפסח פאש כמשפט והקדשים בשליו בסירות ובקדרים ובצלחות וירבילו לכל בני הקדם: דברי הימים ב ה יג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה טורד ד"ה שלוק ד"ה:

גליון הש"ס

גמ' שנאמר וירבילו (את) הפסח. קשה לי אמאי לא מיימי מקנא אפיה בני ראה בני פסח וצנעה ואכלת וי"ל: שם והנא דילן סבר בגדיה. לעיל דף ל ע"ב. ולקמן דף נא עב: בהר"ן ד"ה ויענין הליכה וכו' דא תפיה. עיין בתוס' קידושין עט ודבר זה ע"כ ד"ה אלא מאי לדמי:

מוסף רש"י

הנודר מן המבושל. מבושל שאינו ולא מבושל כמאכל זון דרשאי. צילי. נאש. שרקי. שצביל הרבה דמאמרין (חולין ק) גבי צנעה מבושלת אומרת וכלה נאקרת. לומר שיש בה סם הרבה ופולטת סם עדין ואינה צולעת, דטוריה לפוט, שלוקא אומרת ומאקרת, לומר שנתפלה יותר מדאי פלטה כל דמה וחזרת ופולטת מהסם, אלאה שלוק הוא מבושל הרבה (דאמיה בשמח). ממשעה רתחיה. כל דבר שנתפלה לזון קוליה ולמטע שבר ויחלפו זו שולא ממנה שלם (מאירי בשמח). בהיטריות רכות. שמתבשל ר' (דאמיה בשמח). ארין. רופא (פסחים ק"ג. דף פ"ה). הא בריכיי הא באשוני. רכיני קשות לחולה, אשוני יפות שטופין מהם מצביל רן (דאמיה בשמח).

פירוש הרא"ש

ש"ך לעמוד שפירין. הדין נבטיח לאיבת קנה. אימת יקנה כר צדיה לבי היו זורכא מרינן צמותה שעה כבר הדר סודר למריה. לומר בקנין סודר לא היה מועיל אם היה אומנן קנה סודר כחלפי סודר לאחר ל' יום אם לא א"ל מעכשיו ולאחר ל' יום הילך ה"ג לא קני: והא בתנת בית הורון דבני על בנת להקנות הוא. שמקנה לו החצר והסעודה ולא שיהו שלם שיוכל אציו ללבוז בתיבין ולא קני זה על מנת לעשות זה שאלו קני ויאלו החצר והסעודה מרשות הדין ואלו קני על מנת להקנות מרשות הדין: משום דבעירוהו ובהיתר עיילי. שלא היה קני כי אם להערים ולא כיון לנס ממנה כלל: הא בני רבי אליעזר היא דאמר אפילו ירותר בו. הלך ה"ג אע"ג דמיליטא שרי דקני על מנת להקנות קנה מחמיר הוא כנודר הולא: דלא הו"ה מנשה ופיה דגריסי דריליא כפייה לזון המושק כפפל דבני ואמר קני על מנת להקנות: לישיבא בתרא ארבה. ואפילו אמר וכן לפעוך אסור:

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק אמר קונם תבשיל שאינו טועם אסור במעשה קדרה רך ומותר בעבה יומותר בכיצה טורמוטא ובדלעת הרמוצה: הנודר במעשה קדרה אין אסור אלא במעשה רתחיה אמר קונם הוירד לקדרה שאינו טועם אסור בכל המתבשילין בקדרה: גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה לדרבן זכר לדבר שנא' וירבילו (את) הפסח באש כמשפט לימא בהא קמיפלגי רבני יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה ותנא דילן סבר (ב) בגדרים הלך אחר לשון בני אדם (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה באתרא דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו ליה מבושל באתרא דר' יאשיה אפילו צלי קרו מבושל והא קרא נסיב לה אסמכתא בעלמא: קונם תבשיל בו: והא מתבשיל נדר אמר אביו האי תנא כל מידי דמתאכל ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא (א) הנודר מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטריות רכות שהחולין אוכלין בהן פיתן אינו והא רבי ירמיה חלש על לגביה ההוא אסיא לאסיוה חוץ קרא דמחת בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מותא אית ליה לדין בביתיה ואנא איעול לאסאה יתיה לא קשיא הא ברכיכי הא באשוני רבא בר עולא אמר הא בקרא גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא בכותחא (ז) ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא למעמיה (ח) דאמר רבא

ולענין הלכה צקודר קיימא לן כרז נחמן דקודר קני על מנת להקנות הוא ולא מני מקנה לעכוזי דלע"ג דרז אשי אמר ליה מאן לימא לן דקודר אי תפיה ליה לא מתפיק דחויא צעלמא הוא דקאמר ליה ולא סבר לה דלחיה גופיה אמר צפ"ק דקידושין (ד' ו): גבי האומר לאשה הרי את מקודשת לי צמנה זה על מנת שחזיריהו לי דצולהו קני לזר מאשה גזרה שמא יאמרו אשה נקנית צמליפין ואי סלקא דעתך ר' דאי תפיק מתפיק מאי גזרה דאי הכי נקנית היא צמליפין ואין לך (קניין) גדול מזה אלא ודאי רב אשי גופיה סבירי ליה דקודר אי תפיק ליה מקנה לא מתפיק והכא דחויא צעלמא הוא דדמי ליה לזר נחמן. מיהו נהי דלענין סודר קיימא לן כרז נחמן לענין קני על מנת להקנות משמע דלא קרי' ליה כותיה דצהא רב אשי פליג עליה לגמרי משום טעמא דקודר קני ע"מ להקנות מן השתא הוא אכל הכא הדר קודר למריה. אכל הרמז"ם ז"ל פסק צמתיין כרז נחמן משמע דק"ל ז"ל דכיון דפרכא קמיתא דרז אשי דרז דחויא היא לכתיבנא כל מלא דקאמר ליה נמי דלחויי ומכין וכלא לאפילוגי עליה. (ו) והרמז"ם ז"ל הצלכותיו מתקם לה סתומי:

הדרן עלך השותפין שנדרו

הנודר מן המבושל מותר כללי וצנעוק. שאינם צביל כלל לשון מבושל. שוק צביל ולא צנעה דנהי דשוק נמי משמע מבושל יותר מדאי כדאמרין צפ"ל כל הצער (חולין דף ק"ז): הכזר אוקרת ואינה נאקרת שלוקה אוקרת ונאקרת שלוק דהכא צביל ולא צביל הוא דנדרים הלך אחר לשון בני אדם ומצביל שנתבשל יותר מדאי צביל מבושל הוא: אמר קונם הצביל שאינו טועם אסור במעשה קדרה רך ומותר בעבה יומותר בכיצה טורמוטא ובדלעת הרמוצה: הנודר במעשה קדרה אין אסור אלא במעשה רתחיה אמר קונם הוירד לקדרה שאינו טועם אסור בכל המתבשילין בקדרה: גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה לדרבן זכר לדבר שנא' וירבילו (את) הפסח באש כמשפט לימא בהא קמיפלגי רבני יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה ותנא דילן סבר (ב) בגדרים הלך אחר לשון בני אדם (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה באתרא דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו ליה מבושל באתרא דר' יאשיה אפילו צלי קרו מבושל והא קרא נסיב לה אסמכתא בעלמא: קונם תבשיל בו: והא מתבשיל נדר אמר אביו האי תנא כל מידי דמתאכל ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא (א) הנודר מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטריות רכות שהחולין אוכלין בהן פיתן אינו והא רבי ירמיה חלש על לגביה ההוא אסיא לאסיוה חוץ קרא דמחת בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מותא אית ליה לדין בביתיה ואנא איעול לאסאה יתיה לא קשיא הא ברכיכי הא באשוני רבא בר עולא אמר הא בקרא גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא בכותחא (ז) ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא למעמיה (ח) דאמר רבא

קדרה רך ומותר צנעה. מעשה קדרה כגון חלקא טריגיס וטיסני. וקאמר דאם הוא רך אסור אכל עצה מותר דהאי תנא כל מידי דמתאכלא זיה ריפתא מצביל קרי ליה כדאי' בגמ' ומעשה קדרה עצה צאפי נפשיה אכלי ליה צלל פת ואמרי' בגמ' דאסור צללי וצנעוק דהא מתאכלא זיה ריפתא. וכי קמני שאני טועם לאו דוקא דאמר הכי אלא לרבותא נקטה לומר דאפילו אמר שאני טועם מותר צנעה. ומפורש בירושלמי [פ"ו ה"א] דכי היכי דקונם מצביל מותר צנעה הכי נמי נודר מן המבושל מותר צנעה: ומותר צניעה ערמיטא. מפרש בגמרא [ג:] דשקלי לה צמיה חמימי אלפא זימני ואלפא זימני צמיה קרירי עד דמתוטרף כדבלע לה ולא מתאכלא זיה ריפתא. ומשמע דדוקא זיה הוא דשמי אכל כל שא לא נתבשלה כל כך אסורה דהא מתאכלא ריפתא צדה והכי איתא בירושלמי [שס] צס רב חסדא אסור צצילה גוולגלת שך דרך החולה לאכול זה פחו דלמחל כל כך שלא נטמקה לו כך שהפת נאכלת עמה כלל מצביל הוא: גמ' תניא ר' יאשיה אומר. מפרש בגמרא [ג:] דשקלי לה צמיה צללי: ואע"פ שאין ראה לדבר. שהצלי היא צבלל מבושל זכר לדבר דכתיבי ויצילו (את) הפסח וצבילו ויצילו ומיהו לאו ראה גמורה היא כדאמר במסקנא דנדרים הלך אחר לשון בני אדם: ירושלמי [שס] אמר רבי יוחנן הלכו בנדרים אחר לשון בני אדם אמר ר' יאשיה הלכו בנדרים אחר לשון תורה מה נפיק ציניהון אמר קונם יין שאינו טועם צגא על דעתיה דרבי יוחנן אסור ציום טוב האחרון של חג על דעתיה דר' יאשיה מותר אף ר' יאשיה מודה שהוא אסור לא אמרה ר' יאשיה אלא לחומריין ע"כ. ולפוס גמרא דילן דלפי' ר' יאשיה מודה דאין הולכין בנדרים אלא אחר לשון בני אדם שמעיין מינה דבין להקל זין להחמיר האומר צגא יו"ט האחרון של חג צבלל: והא מצביל נדר. ואמאי מותר צנעה דהא מצביל הוא: האי טהא כל מידי דמתאכלא זיה ריפתא מצביל קרי ליה. אכל מעשה קדרה עצה דלא מתאכלא ריפתא צדיה לא מיקרי מצביל. ואית דמפרשי דאסור במעשה קדרה רך קא קשיא ליה דלאו מצביל הוא וקני דכיון דמתאכלא זיה ריפתא מצביל קרי ליה: והסתיי: וצמתיין רכות. דלועין צמתיין אולגין כן פתן. מדקא יהיב טעמנא לויסורא מפני שהחולין אוכלין בהן פתן ש"מ דל מירי דמתאכלי זיה ריפתא מצביל מיקרי: איני. דלועין יפין לחולה: ברכיכי. מעלו: אשוני קשין: צקרא גופיה. קשה: גוויה דקרא. מה שצמכו מעלי: לוליא דקרא. למה שצמכו: צמילקא. יצבלנו עם תרדין: לוליא דמיתא צבותא. מה שצמכו טוב לאכלו עם כותח: ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ. כדי שלא יעקרו הפשתן לכך: מאן חולין רצנן. אין הכי נמי דקרי זין רכיכי זין אשוני קשין לחולי וכי קמני שחולין אוכלין בהן פתן לאו חולין ממנה אלא מאן חולין רצנן דאפילו צביראותן הן פתושי כח מפני שהמורה מתשת כחם [בגמרא דין י:]

כמאן

הנודר מן המבושל. מותר בצלי ובשלוק. שוק זה שנתבשל יותר מתבשל צביל כדמא' כל הצער (חולין ק"ז): דכתיב אוקרת ואינה נאקרת שלוקה אוקרת ונאקרת שלוקה רך ומותר בכיצה טורמוטא ובדלעת הרמוצה. מפרש בגמרא: מעשה קדרה רך ומותר בעבה יומותר בכיצה טורמוטא ובדלעת הרמוצה: הנודר במעשה קדרה אין אסור אלא במעשה רתחיה אמר קונם הוירד לקדרה שאינו טועם אסור בכל המתבשילין בקדרה: גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה לדרבן זכר לדבר שנא' וירבילו (את) הפסח באש כמשפט לימא בהא קמיפלגי רבני יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה ותנא דילן סבר (ב) בגדרים הלך אחר לשון בני אדם (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה באתרא דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו ליה מבושל באתרא דר' יאשיה אפילו צלי קרו מבושל והא קרא נסיב לה אסמכתא בעלמא: קונם תבשיל בו: והא מתבשיל נדר אמר אביו האי תנא כל מידי דמתאכל ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא (א) הנודר מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטריות רכות שהחולין אוכלין בהן פיתן אינו והא רבי ירמיה חלש על לגביה ההוא אסיא לאסיוה חוץ קרא דמחת בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מותא אית ליה לדין בביתיה ואנא איעול לאסאה יתיה לא קשיא הא ברכיכי הא באשוני רבא בר עולא אמר הא בקרא גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא בכותחא (ז) ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא למעמיה (ח) דאמר רבא

א א מיי פ"ט מהלכות נדרים הלכה א סתם לאין רמז טור ש"ע י"ד ק"י ר"ח סעיף א: ב ג מיי שם הל' ז טור ש"ע: ב ג מיי שם הלכה ז טור ש"ע שם סעיף ב: ג ד מיי שם הלכה א [ג] טו"ע שם סעיף א: עין משפט גד מצוה

הוספות

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק. שוק שאין מבושל יומר: קונם תבשיל שאינו טועם אסור במעשה קדרה רך ומותר בכיצה טורמוטא ובדלעת הרמוצה: הנודר במעשה קדרה אין אסור אלא במעשה רתחיה אמר קונם הוירד לקדרה שאינו טועם אסור בכל המתבשילין בקדרה: גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה לדרבן זכר לדבר שנא' וירבילו (את) הפסח באש כמשפט לימא בהא קמיפלגי רבני יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה ותנא דילן סבר (ב) בגדרים הלך אחר לשון בני אדם (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה באתרא דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו ליה מבושל באתרא דר' יאשיה אפילו צלי קרו מבושל והא קרא נסיב לה אסמכתא בעלמא: קונם תבשיל בו: והא מתבשיל נדר אמר אביו האי תנא כל מידי דמתאכל ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא (א) הנודר מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטריות רכות שהחולין אוכלין בהן פיתן אינו והא רבי ירמיה חלש על לגביה ההוא אסיא לאסיוה חוץ קרא דמחת בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מותא אית ליה לדין בביתיה ואנא איעול לאסאה יתיה לא קשיא הא ברכיכי הא באשוני רבא בר עולא אמר הא בקרא גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא בכותחא (ז) ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא למעמיה (ח) דאמר רבא

הנודר מן המבושל מותר כללי וצנעוק.

שאני טועם אסור במעשה קדרה רך ומותר בעבה יומותר בכיצה טורמוטא ובדלעת הרמוצה: הנודר במעשה קדרה אין אסור אלא במעשה רתחיה אמר קונם הוירד לקדרה שאינו טועם אסור בכל המתבשילין בקדרה: גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה לדרבן זכר לדבר שנא' וירבילו (את) הפסח באש כמשפט לימא בהא קמיפלגי רבני יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה ותנא דילן סבר (ב) בגדרים הלך אחר לשון בני אדם (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה באתרא דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו ליה מבושל באתרא דר' יאשיה אפילו צלי קרו מבושל והא קרא נסיב לה אסמכתא בעלמא: קונם תבשיל בו: והא מתבשיל נדר אמר אביו האי תנא כל מידי דמתאכל ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא (א) הנודר מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטריות רכות שהחולין אוכלין בהן פיתן אינו והא רבי ירמיה חלש על לגביה ההוא אסיא לאסיוה חוץ קרא דמחת בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מותא אית ליה לדין בביתיה ואנא איעול לאסאה יתיה לא קשיא הא ברכיכי הא באשוני רבא בר עולא אמר הא בקרא גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא בכותחא (ז) ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא למעמיה (ח) דאמר רבא

הנודר מן המבושל מותר כללי וצנעוק.

שאני טועם אסור במעשה קדרה רך ומותר בעבה יומותר בכיצה טורמוטא ובדלעת הרמוצה: הנודר במעשה קדרה אין אסור אלא במעשה רתחיה אמר קונם הוירד לקדרה שאינו טועם אסור בכל המתבשילין בקדרה: גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה לדרבן זכר לדבר שנא' וירבילו (את) הפסח באש כמשפט לימא בהא קמיפלגי רבני יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה ותנא דילן סבר (ב) בגדרים הלך אחר לשון בני אדם (ג) מר כי אתריה ומר כי אתריה באתרא דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו ליה מבושל באתרא דר' יאשיה אפילו צלי קרו מבושל והא קרא נסיב לה אסמכתא בעלמא: קונם תבשיל בו: והא מתבשיל נדר אמר אביו האי תנא כל מידי דמתאכל ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא (א) הנודר מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטריות רכות שהחולין אוכלין בהן פיתן אינו והא רבי ירמיה חלש על לגביה ההוא אסיא לאסיוה חוץ קרא דמחת בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מותא אית ליה לדין בביתיה ואנא איעול לאסאה יתיה לא קשיא הא ברכיכי הא באשוני רבא בר עולא אמר הא בקרא גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא בכותחא (ז) ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא למעמיה (ח) דאמר רבא